

ACTIUS. Els pares són cada vegada més actius. S'organitzen a les AMPA i col·laboren en el dia a dia de l'escola dels seus fills.

T. VD MEULEN / D. BORRAT / M. GARCIA

Les famílies es reivindiquen

Neix el projecte 'Famílies amb veu'

XAVIER TEDÓ

L'AMPA de l'Escola Ferran Sunyer de l'Eixample de Barcelona forma part de Recreant Cruïlles, col·lectiu veïnal que reclama la cessió del solar de l'antic Convent de les Germanetes, en desús des de fa tretze anys a l'espera que l'Ajuntament hi aixequi els equipaments educatius i esportius compromesos. No es tracta d'una simple adhesió. Els pares del centre hi participen activament. Assisteixen a les reunions de l'entitat, fan difusió entre les famílies i organitzen activitats al mateix solar.

"Estem convençuts que s'ha de tenir un paper actiu en els projectes del barri, no ens podem limitar a l'escola", explica Eva España, presidenta de l'AMPA. Ella mateixa és la protagonista, juntament amb alumnes i mestres de l'escola, de l'exposició fotogràfica reivindicativa que hi ha als murs del solar. L'AMPA col·labora

ahora amb De Veí a Veí –una entitat que es dedica a ajudar la gent més necessitada del barri– recollint aliments i roba o gestionant-ne la pàgina web. Les famílies de l'escola també van a les reunions de l'Associació de Veïns de l'Esquerra de l'Eixample i a la Festa Major. "La vinculació amb el barri també és un aprenentatge", remarca España.

Uns quants quilòmetres més avall, a la capital del Baix Camp, una dotzena d'AMPA estan constituïdes en l'Agrupació Reusenca d'AMPA amb l'objectiu de sumar esforços en una iniciativa pionera. "Hem aconseguit que els temes més rellevants es tractin obertament més enllà de les reunions de centre perquè les decisions que es prenguin no perjudiquin altres escoles", assenyala Lluís Pallejà, representant de la coordinadora. Les reivindicacions són compartides: "Vam fer una reclamació conjunta per denunciar el mal estat de

tots els centres públics i pressionant vam aconseguir que l'Ajuntament resolgués les deficiències. De manera individual el procés s'hauria allargat".

Si fa quatre anys l'Agrupació es constituïa per distribuir de manera més adequada l'alumnat nouvingut, ara treballa per canviar també la normativa municipal pel que fa a les beques. Pallejà ho deixa clar: "Si tots rebem la mateixa ajuda, per a algunes escoles serà una cirereta i, per a d'altres, insuficient. El *café per a tothom* fa que no hi hagi *café* en una taula".

La capacitat de fer xarxa d'aquestes AMPA o el compromís amb el seu entorn de les famílies de l'Escola Ferran Sunyer de Barcelona són experiències pràctiques reeixides que ara farà visibles la Fundació Jaume Bofill. En coordinació amb les principals federacions d'associacions de mares i pares de Catalunya (FAPAC, CCAPAC, FAPAES, FAPEL) i l'Agrupació

"Sabem que hem de tenir un paper actiu en els projectes del barri", explica Eva España

'Famílies amb veu' vol donar valor a la feina de les famílies a favor del sistema educatiu

Escolar Catalana, la fundació acaba d'impulsar *Famílies amb veu*, un projecte que al llarg de dos anys pretén donar valor a la feina que fan les famílies per millorar el sistema educatiu i reivindicar el seu paper com a part implicada en l'educació.

Fer pinya

La iniciativa vol promoure un marc unitari que destaquï la contribució de les famílies al funcionament del sistema educatiu per esdevenir part activa en la seva reforma o millora. El projecte està tot just en la fase inicial, amb una enquesta a una mostra de 1.500 associacions de mares i pares d'alumnes d'escoles públiques i concertades que permetrà analitzar el seu estat de salut i donar a conèixer el gran volum econòmic, d'activitat i de mobilització que genera la feina de molts pares i mares als centres educatius del nostre país.

Marta Comas, directora del projecte, justifica

la necessitat de redactar un *Llibre blanc de les famílies en el sistema educatiu* que marqui el full de ruta de la participació a les escoles perquè "el Pacte Nacional per l'Educació ha anat quedant afeblit perquè els moviments familiars evolucionen i ara les famílies del 0-3 [educació de zero a tres anys] poden no sentir-se representades per la FAPAC i volen fer sentir la seva veu". La màxima responsable del programa no creu que el paper de les AMPA es menystingui: "Directors i mestres fan mans i mànigues perquè les famílies s'hi sumin. El problema és que ara se les crida per fer coses, no per fer sentir el seu parer, i caldria que participessin en la presa de decisions perquè els resultats milloren quan ho fan".

Comas posa com a exemple Finlàndia, però també França, "on les famílies exerceixen de sindicats", i sentència que cal que mares i pares puguin expressar la seva

iquen a l'escola

opinió en debats d'actualitat com ara l'elecció del centre, les beques i els concerts escolars, els horaris i calendaris escolars, les ràtios d'alumnat-mestres, el suport a les necessitats educatives especials o l'aprenentatge lingüístic. La diversitat de sensibilitats i visions de les famílies representades en les diferents federacions que s'han adherit al projecte no és un problema perquè totes comparteixen la preocupació per la qualitat de l'educació i el convenciment que les famílies han de jugar un paper més important en el debat educatiu.

Ho avala Àlex Castillo, president de la FAPAC, que afirma: "Més enllà de la titularitat o la tipologia, compartim un bé comú, que no és cap altre que reivindicar la tasca que fan les AMPA". En la mateixa línia s'expressa Carles Armengol, secretari general de la CCA-PAC (Confederació Cristiana d'Associacions de Pares i Mares d'Alumnes de Catalunya): "No tindrem dificultats per treballar plegats perquè treballem amb la voluntat que les famílies siguin un

actor més escoltat. La participació és sempre plural i ja es manifesta quan es tria escola".

Els consells, en perill

L'avantprojecte de la Lomce que promou el ministre Wert converteix en perifèric i formal el paper de les famílies en els consells escolars, que es converteixen en un espai per a la informació però no per a la coresponsabilitat ni la participació decisòria en la gestió i el govern de les escoles. És a dir, les famílies queden relegades a ser meres espectadores del funcionament dels centres educatius.

El jurista i expert en legislació educativa Ramon Plandiura afirma categòricament que "amb la redacció actual, les famílies passen de tenir competències decisòries a competències consultives tant en els centres públics com en els privats". En aquest sentit, el jurista denuncia que mares i pares "ja no hauran d'aprovar el projecte educatiu, la programació general o el director de l'escola". L'informe del Consell d'Estat, que es va fer públic el 18 d'abril, no

convida a l'optimisme: "És molt dur perquè estableix que el consell escolar ja no és un òrgan de govern i limita la seva tasca a funcions informatives; buida de contingut l'article 27 de la Constitució, que assegura el control i la gestió dels centres per part de les

Competències que perd el consell escolar

— Aprovar i avaluar el projecte educatiu i de gestió, les normes d'organització i funcionament del centre

— Aprovar i avaluar la programació general

— Participar en la selecció del director del centre

— Proposar la revocació del nomenament del director

— Decidir sobre l'admissió d'alumnes

— Aprovar l'obtenció de recursos complementaris

— Fixar les directrius per col·laborar amb ajuntament, amb altres centres i amb entitats

famílies". Plandiura ho atribueix a la creença que "si es reforça el paper de la direcció, els resultats seran millors".

Més contundent es mostra el president de la FAPAC, que titlla la llei de "retrograda": "Ens retorna als anys cinquanta del segle passat; el nomenament del director és vertical i l'execució de les funcions també s'engloba en el verticalisme. Tot es deixa en mans de l'administració". Des de la CCAPAC també es critica l'avantprojecte perquè "resta poder de decisió a les famílies", però es matisa que "els consells escolars ja són més consultius que decisoris". Per aquest motiu, el seu secretari general aposta per "buscar altres vies en què es canalitzi de manera més eficaç la participació de les famílies".

Davant d'aquest escenari, el projecte arrenca amb la voluntat de situar la participació de mares i pares en una dimensió global que sobrepassa l'interès individual per posar de manifest que la interlocució amb les famílies és un factor cabdal en la millora del sistema educatiu. —

La setena hora

Jaume Cela & Juli Palou

Plantilles per decret

Ens ha arribat que el departament d'Ensenyament està negociant amb els sindicats el nou decret de plantilles dels centres públics. Sembla que es vol reconèixer el grau d'autonomia necessari perquè cada centre tingui la possibilitat de dissenyar perfils docents que responguin a les seves necessitats. Fins ara es feia amb comptagotes, però ara es vol obrir més l'aixeta. Trobem encertades les iniciatives que respecten l'autonomia dels centres en tots els terrenys, perquè les escoles i els instituts són diferents i les diferències s'expliquen en els projectes educatius i en el dia a dia. Convé, per tant, poder tenir gent disposada a respondre a aquestes diferències.

La polèmica estarà en qui determinarà aquests perfils. La resposta és, per nosaltres, evident: els equips directius. Els components d'aquests equips haurien de ser les persones més idònies per motius diversos. El primer és que l'equip directiu ha elaborat i presentat un projecte de direcció que concreta les línies generals del projecte educatiu de l'escola. No oblidem que aquest projecte l'elabora la comunitat educativa i que els equips directius són les persones que en primera instància la representen. Si hi ha discrepàncies entre els seus components s'hauria d'activar la participació entre els diferents membres i estaments que la formen i, si cal, prendre decisions per impedir que l'activitat educativa s'estanqui. Hi ha qui d'això en diu manar. Si convé, s'ha de manar.

Més motius

El segon motiu és que les persones que formen els equips directius sovint són persones que treballen al centre des de fa temps i, per tant, coneixen les necessitats reals i saben què poden proposar i què seria millor deixar per a un altre moment. El tercer motiu sorgeix d'una realitat que hem constatat anteriorment: cada dia més, la societat va acceptant que no totes les escoles i instituts són iguals, i que aquestes diferències són positives si es reconeixen els punts febles i els forts de cada centre. I qui més els hauria de conèixer són els equips directius i, per tant, podrien proposar els perfils docents amb prou seguretat.

Seria molt important, doncs, que s'arribés a un acord en aquest punt tan sensible per al sistema, i que s'arbitressin les mesures necessàries per evitar possibles perversions en aquests processos.

Jaume Cela és mestre i escriptor i Juli Palou és doctor en filosofia i educador

